

«RAZOR KING» Κατά της κόκκινης Γλασκώβης¹

Gabrielle Balazs
Keith Dixon

Στη δεκαετία του '30 εκδίδονται μυθιστορήματα με θέμα τη βιομηχανική ζωή που στο παρελθόν είχε επισκιαστεί από την κυρίαρχη παραγωγή, η οποία έδειχνε μεγαλύτερο ενδιαφέρον περισσότερο για το τοπικό χρώμα και τις μικρές γραφικές αγροτικές πόλεις. Για πολλούς σκώτους συγγραφείς αυτής της περιόδου κρίσης, η Γλασκώβη υπήρξε κυρίως η Γλασκώβη η προλετάριος: τρώγες, μόλυνση του νερού και της ατμόσφαιρας, επισφαλείς συνθήκες ζωής, ενδημική ανεργία. Το *No Mean City*, ένα δημοφιλές μυθιστόρημα, μετασχηματίζει την εικόνα της Γλασκώβης και συντελεί στη δημιουργία ενός μύθου που βρισκείται στον αντίποδα της έμφυτης επαναστατικότητας του εργατικού κινήματος των Σκώτων.

A. Mc Arthur και H. Kingsley Long
No Mean City (πρώτη έκδοση: 1935)
Corgi Books, Λονδίνο, 1957.

Το *No Mean City* είναι ένα από τα πιο πολυδιαβασμένα μυθιστορήματα της περιόδου του μεσοπολέμου, παρ' όλο που σχεδόν αγνοήθηκε από τους κριτικούς. Δημοσιευμένο για πρώτη φορά το 1935, έκανε 17 εκδόσεις μεταξύ 1956 και 1978. Το λαϊκό αυτό μυθιστόρημα των Mc. Arthur και Kingsley Long αποτελεί μια μαρτυρία-κλειδί της ιδεολογικής ιστορίας αυτής της εποχής. Η ιστορία τοποθετείται στη λαϊκή γειτονιά των Gorbals και εκτυλίσσεται μεταξύ 1921 και 1929. Εξιστορεί την πολυτάραχη ζωή ενός εφήβου της συνοικίας, του Johnie Stark, που ενηλικιώνεται και γίνεται μέσα από βίαιες πράξεις αρχηγός συμμορίας, δεξιότηχνης στο χειρισμό του ξυραφιού, εξ ου και ο τίτλος του Razor King. Παράλληλα με την ιστορία του Johnie Stark, παρακολουθούμε την εξέλιξη δύο άλλων εφήβων από την ίδια γειτονιά, του Peter Stark, του μικρότερου αδελφού του, και του Bobbie Hurley. Αυτοί οι δύο θα διαλέξουν άλλους δρόμους για να διακριθούν στη ζωή: ο Peter, με την ενθάρρυνση της νεαρής γυναίκας του, θα προσπαθήσει να ξεφύγει μέσω της εργασίας, όμως οι σοσιαλιστικές του ιδέες θα γίνουν η αιτία του αποκλεισμού του και θα οδηγήσουν στην καταστροφή της καριέρας του. Ο Bobbie και η σύντροφός του Lilly McKay θα γίνουν επαγγελματίες χορευτές στις αίθουσες χορού της πόλης, θα γνωρίσουν την εφήμερη επιτυχία, για να βρεθούν τελικά αναμειγμένοι σε μια υπόθεση πορνείας.

Το ενδιαφέρον του κειμένου έγκειται στο γεγονός ότι οι συγγραφείς διάλεξαν να τοποθετήσουν την ιστορία τους μέσα σε ένα ιστορικό και

πολιτικό πλαίσιο και να πάρουν θέση σε σχέση με τον προβληματισμό της εποχής τους. Ένα τμήμα του μυθιστορήματος είναι αφιερωμένο στα ήθη των λαϊκών συνοικιών της Γλασκώβης. Αυτός ο κόσμος των παρατηγμάτων περιγράφεται σαν ένα περιθωριακό σύμπαν, ελάχιστα κοινωνικοποιημένο, ελάχιστα εξανθρωπισμένο. Στους αντίποδες του Jack London στο *The People of Abyss* ή του George Orwell στο *Down and out in Paris and London*, εδώ δεν συναντάμε καμιά εκδήλωση συμπάθειας για τους κατοίκους αυτού του άλλου κόσμου. Αντίθετα, η ανάγνωση του *No Mean City* έχει μάλλον την τάση να ενισχύσει το φόβο του αναγνώστη ακόμα και την αντιπάθειά του γι' αυτές τις επικίνδυνες τάξεις. Οι συγγραφείς συμβάλλουν στην αμαύρωση της εικόνας του εργατικού πληθυσμού της Γλασκώβης (οι γυναίκες, παραδείγματος χάριν, είναι θύματα και συνένοχοι της ανδρικής βίας) και επιχειρούν να ανατρέψουν το μύθο της Κόκκινης Γλασκώβης ασχολούμενοι με σαφώς πολιτικά θέματα. Επιτίθενται ευθέως στη σοσιαλιστική παράδοση.

Οι δύο σοσιαλιστές ήρωες του μυθιστορήματος περιγράφονται ως επιλόλαιοι, υποκριτές και περιφρονητικοί προς τους ανθρώπους της τάξης τους. Η ιστορία της απεργίας του μεγάλου καταστήματος και η καταστολή της, θέμα που επαναλαμβάνεται στα μυθιστορήματα της δεκαετίας του '30, είναι γραμμένη από μια εντελώς διαφορετική οπτική γωνία. Σ' αυτό το μυθιστόρημα η απεργία αποκαλύπτει τις ευτελέστερες αντιδράσεις εκείνων που συμμετέχουν όπως και το ανώφελο της συλλογικής δράσης. Για το σύνολο των εργαζομένων, καταλήγει στη διάσπαση και στις απολύσεις, σε προσωπικό επίπεδο για τον Peter Stark σηματοδοτεί το τέλος της καριέρας του και την αρχή της κοινωνικής του πτώσης.

Το *No Mean City* είναι ένα μυθιστόρημα βαθύτατα απαισιόδοξο, περιφρονητικό κι ωστόσο λαϊκό. Είναι ένα μυθιστόρημα που δημιουργεί μια αίσθηση γνώσης και αναγνώρισης. Οι συγγραφείς παραθέτουν τις εφημερίδες της εποχής για να υποστηρίξουν την αληθοφάνεια της αφήγησής τους. Μέσα από τις λεπτομέρειες των περιγραφόμενων γεγονότων δίνει στον αναγνώστη την εντύπωση της πληροφόρησης, ενώ ταυτόχρονα κολακεύει τις κοινωνικές προκαταλήψεις. Το *No Mean City* είναι η διαμόρφωση μιας ορισμένης δημοσιογραφικής οπτικής της Γλασκώβης, η οποία δεν έχει ακόμη εξαφανιστεί.

Μετάφραση από τα Γαλλικά
Χριστίνα Παρίση

Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών
Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
1. *Liber*, τεύχος 24, Οκτώβριος 1995.